

ਐਸ. ਪੀ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਜੇ.
ਕੰਨਿਆ ਮਹਾ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ,
ਜਲੰਧਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ—ਜਵਾਬਦਾਰ।

1984 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 5026.

27 ਮਈ 1986

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਧਾਰਾ 30(1) ਅਤੇ 226— ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ (ਟੀਚਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ (1974 ਦਾ XXII)— ਧਾਰਾ 3— ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਾਜ ਅਨੁਦਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਚਾਲਨ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ —ਆਰਡਰ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਿਸਚਾਰਜ - ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ । ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ - ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ - ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ - ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ - ਕੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ-ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ-ਕੀ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ — ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਕਥਿਤ ਆਦੇਸ਼—ਕੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਛਲਾਵਾ — ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼—ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 30(1) ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰੋਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਗਿਆਪਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਾਜ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੰਤ੍ਰਕ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ

ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਰੇਆਮ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 30(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 9 ਅਤੇ 10)

ਮੰਨਿਆ, ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਪਾਅ ਜੋ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸ, ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਵੱਛਤਾ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਭ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਇਹ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਸਿੱਖਿਆ ਕੈਸ਼ਨਲ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ. ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਹਾ ਜਾ (Para 10-A) ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੰਸਥਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੇ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿੱਤੀ ਗਰਾਂਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜ (ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। 1974. ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਟੋਰੀ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ

ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੋਂ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਧਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ 3 ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਪਰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਆਰਡਰ ਪਰ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਰੂਪ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਸੌਂਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਸਲ ਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਵੇਗੀ ਕਿ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਅਸਲ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਸੁਆਦ ਹੈ, ਇਹ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਟੈਸਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਧਾਰਨ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

(ਪਰਾ 17)

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਰੀ, ਮੈਂਡਮਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਲਿਖਤ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(i) ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ;

(ii) 'ਪੀ-10' ' ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ;

(ਹਾਇ) ਇਹ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ;

(iv) ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ

ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ;

- (v) ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ;
- (vi) ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀਡਿਆ ਜਾਣਾ;
- (vii) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ;
- (viii) ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ;
- (ix) ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜੀਵ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜੇ.ਐਲ.ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਰਾਕੇਸ਼ ਖੰਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਡੀ.ਐਸ. ਬਰਾੜ, ਏ.ਏ.ਜੀ. (ਪੰਜਾਬ), ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਸ.ਪੀ. ਜੈਨ, ਆਰ.ਐਸ. ਮੋਗੀਆ, ਅਤੇ ਏ.ਕੇ.ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

ਨਿਰਣਾ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਦੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (1984 ਦੀ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 5026. ਅਤੇ 1986 ਦੀ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 291) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ "ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

(2) ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਨਵੰਬਰ, 1979 ਤੋਂ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਿਆ, ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ 14 ਜਨਵਰੀ 1984 ਨੂੰ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਨਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ 6 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 10 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 19 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਚਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਕਾਲਜ), ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ

ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਟੌਰ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 6 ਸਤੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਐਡੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲਜ (ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1974 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3)1984 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿੱਟ (CWP5No. 5026) ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P.10) ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਿਆ, ਜਲੰਧਰ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 30 ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਕਾਲਜ), ਪੰਜਾਬ, ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਸਥਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4)ਦੂਜੀ ਰਿੱਟ (1986 ਦੀ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 291) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਨੇ 24 ਫਰਵਰੀ, 1984 (ਅੰਕੜਾ ਪੀ. 4) ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ।

(5) ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਿਆ, ਜਲੰਧਰ, ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਰਥ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹਨ। ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1886 ਵਿੱਚ ਮਹਾਤਮਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਸੰਸਥਾ ਸੀ। ਮਹਾਤਮਾ ਸ਼ਰਧਾ ਨੰਦ, ਲਾਲਾ ਦੇਵ ਰਾਜ ਸੌਧੀ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨ ਬਦਰੀ ਦਾਸ, ਜੋ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ

ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੀ, ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅਲੋਚਨਾਵਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖੰਡਨ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(6) ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 30(1) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਸਾਰੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਸਬੰਧ, ਭਾਵੇਂ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣ, ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।" ਧਾਰਾ 30(1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ.ਐਸ. ਅਜ਼ੀਜ਼ ਬਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਆਦਿ, (1) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਫਿਰ ਧਾਰਾ 30(1) ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 30(1) ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 662.

ਚੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਇਨੋਰਿਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਬਸ਼ਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਆਰਟੀਕਲ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ "ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੜ੍ਹਨਾ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਇਹ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਿਆ, ਜੁਲੰਦੂਰ, ਧਾਰਾ 30(1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

(6-ਏ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 30(1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ, ਲਿਲੀ ਕੁਰੀਅਨ ਬਨਾਮ ਸੀਨੀਅਰ ਲੇਵਿਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, (2), ਜਿਵੇਂ ਕਿ: -

“ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਲੇਖ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30(1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ‘ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ’। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਦੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ, 30(1) ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਅੱਖਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ; ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ "ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਥੋਪਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੱਚ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

Managing Committee of the Kanya Maha Vidyalaya, Jullundur

v. State of Punjab and others (Pritpal Singh, J.)

ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅੰਤਰ ਸਿਰਫ਼ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

(7) ਅਨੁਛੇਦ 30(1) ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਨ ਦਾ ਆਪਣੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰੋਲ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਾਜ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯੰਤ੍ਰਕ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਅ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 30(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(8) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਕਾਲਜ), ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ. 10) ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਇਹ ਦਖਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਲ ਸੋਟਸ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, (3), ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ; -

"ਇੱਕ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਭਾਵੇਂ ਉੱਚੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ, ਆਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 30(1) ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਵੱਸ ਸੰਸਥਾ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤਤਾ ਅਤੇ

(7) A.I.R. 1980 S.C. 1896.

Managing Committee of the Kanya Maha Vidyalaya, Jullundur

v. State of Punjab and others (Pritpal Singh, J.)

ਵਿਅਕਤੀਗਤਤਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।

(9) ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ- ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਕਾਲਜਾਂ) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਆਰਡਰ P. 10 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(10) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੰਤੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਤੱਥ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੇ 95 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿੱਤੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾ, ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਐਫੀਲੀਏਟਿਡ ਕਾਲੇਜਿਸ (ਸੇਵਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ⁷ ਐਕਟ, 1974 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਲੈਟਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੇਤਲਾ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੈੱਡ ਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਟੀਚਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੈੱਡ ਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਟੀਚਰ ਨੇ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੋਂ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੂਲ (ਸੇਵਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਕਟ, 1969, ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ

(7) A.I.R. 1980 S.C. 1896.

Managing Committee of the Kanya Maha Vidyalaya, Jullundur
 v. State of Punjab and others (Pritpal Singh, J.)
 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਸਤੰਬਰ ਪੂਰੀ ਸਾਂਭਾਲਯੋਗ ਹੈ।

(10-A) ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਲਈ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਟਿਊਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਸੇ ਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (5) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਾਵਾਂ, ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਰਸ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਆਦਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "

ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਪਾਅ ਜੋ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਕੋਰਸਾਂ, ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫਾਈ, - ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਲਈ ਸਹੂਲਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਇਹ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਮਾਪਦੰਡ ਵਿਦਿਅਕ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮਤਾ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਾਲ. ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਿਆ, ਜੁਲੰਦੂਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(11) ਫਿਰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਤੰਬਰ ਪੂਰੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

(7) A.I.R. 1980 S.C. 1896.

Managing Committee of the Kanya Maha Vidyalaya, Jullundur

v. State of Punjab and others (Pritpal Singh, J.)

"ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

(12) ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ 1986 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 291 ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ (ਅਗੋਂਜ਼ੀ ਪੀ. 4) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਰਲ ਆਰਡਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਲੰਕ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡਾ. ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XIII ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

"11. ਆਰਡੀਨੈਂਸ 13,14 ਅਤੇ 15 ਇਨਫਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਸ਼ੁਮੂਲੀਅਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਲਈ। ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚੋਲਗੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਅੱਧੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਆਖਰਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੇਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(13) ਸਾਡੀ ਸਪਸ਼ਟ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 11 (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
(7) A.I.R. 1980 S.C. 1896.

Managing Committee of the Kanya Maha Vidyalaya, Jullundur
 v. State of Punjab and others (Pritpal Singh, J.)
 ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ, (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 34 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ: -

"ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ 'ਹਾਇਰ ਐਂਡ ਫਾਇਰ' ਨਿਯਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲਕ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

(14) ਇਕੋ-ਇਕ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਆਰਡਰ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ. 4) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਰਲਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ?

(15) ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ. 4) ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

".....ਤੁਹਾਡੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਰਾਹਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ....."

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਹੁਕਮ ਦਾ ਰੂਪ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਸਟੀਲ ਟਿਊਬਜ਼ ਲਿਮਿਟਡ, ਆਇ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਸਟੀਲ ਟਿਊਬਜ਼ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਟਰਮੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

(7) A.I.R. 1980 S.C. 1896.

Managing Committee of the Kanya Maha Vidyalaya, Jullundur
 v. State of Punjab and others (Pritpal Singh, J.)
 ਦਾ ਰੂਪ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਸਲ ਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ
 ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਨ
 ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ:-

“ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੁਕਣ-ਮੀਟੀ ਖੇਡਣ ਦੀ
 ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਢੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ
 ਟਰਮਿਨੋਲੋਜੀਕਲ ਕਵਰ ਅੱਪ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ
 ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਰਡਰ ਦੇ
 ਅਸਲ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। , ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬੰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
 ਅਣਜਾਣ। ਅਦਾਲਤ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ
 ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਵੇਗੀ ਕਿ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਅਸਲ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ।
 ਜੇਕਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ
 ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਸੁਆਦ ਹੈ, ਇਹ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ
 ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ
 ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਮਾਪਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ
 ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਡੀ-ਲਿੰਕੁਏਟ ਨੌਕਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ
 ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ , ਇਹ ਇੱਕ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਕਸੂਰ ਨਾਲ
 ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਧੀਨ
 ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਹੋਰ। ਕੀ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ
 ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਵਿਗੜਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ
 ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ, ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਸਟਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
 ਅਤੇ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ
 ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸਿੱਟਾ
 ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ

ਜੇਕਰ ਸਧਾਰਨ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
 ਗੈਰ-ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਭਾਵੇਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ, ਮਾਸਟਰ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ
 ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼
 ਵਿੱਚ ਨਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ
 ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ
 ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜ਼ੋਖਮ
 ਉਠਾਏ । ਫਿਰ ਇਹ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਮਾਪਤੀ ਸਰਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ

Managing Committee of the Kanya Maha Vidyalaya, Jullundur

v. State of Punjab and others (Pritpal Singh, J.)

ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਟਰਮੀਨਲ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਪੇਕੂ ਨੀਰੀ ਕੱਟ-ਬੈਕ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਤਦ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਚਲਦਾ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੋਰ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ”

16. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦਾ ਪੱਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਫਰੰਟੀਅਰ ਰੇਲਵੇ, (8) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ:

“- .....ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

ਪੋਸਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।”

17. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਨਵੰਬਰ, 1978 ਤੋਂ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 14 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ।

8.) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 6001

~

1984, ਜਦੋਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ. ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੋ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੇ ਹੋਸਟਲ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ. ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 6 ਫਰਵਰੀ 1984 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ

(7) A.I.R. 1980 S.C. 1896.

Managing Committee of the Kanya Maha Vidyalaya, Jullundur
v. State of Punjab and others (Pritpal Singh, J.)
 ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ 4 ਦਿਨ ਬਾਅਦ 10 ਫਰਵਰੀ 1984 ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 19 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਸੁਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੰਡਕਾਰੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਧਾਰਨ ਡਿਸਚਾਰਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ, ਇਸਲਈ, ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ (ਅਨੈਕਸ਼ਨ ਪੀ. 4)।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੋਵੇਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। 1984 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 5026 ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਸੀ), ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾ ਪੀ. 10) ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 291 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ (ਅੰਕਸ਼ਾ ਪੀ. 4) 1986 ਦੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ. —ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

**Managing Committee of the Kanya Maha Vidyalaya, Jullundur
v. State of Punjab and others (Pritpal Singh, J.)**

ਡੋਲਮਿਨ